

Raaseporin kaupunki
Raaseporintie 37
10611 Raasepori

Viite Lausuntopyyntö 15.4.2024

Ranta-asemakaavan muutos ja laajennus, Raasepori, Tenhola

Raaseporin kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta. Lausuntoa on pyydetty 20.6.2024 mennessä.

ELY-keskus on antanut lausuntonsa ranta-asemakaavan valmisteluaineistosta 15.12.2023. ELY-keskus toteaa, että kaavaehdotuksessa ja -selostuksessa on pääosin huomioitu lausunnossa esitetyt asiat.

Kaavamääräys mahdollistaa sivuloma-asunnon toteuttamisen RA-rakennuspaikalle. ELY-keskus toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei tunne sivuasuntokäsitettä, mutta oikeuskäytännössä sivuasunnon on tulkittu olevan ns. toinen asunto rakennuspaikalla. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaselistuksessa tulee arvioida sivuloma-asunnon vaikutusta kaavan mitoittamiseen ja tutkia, voidaanko maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti myös muille maanomistajille myöntää vastaavaa rakentamista. Mikäli sivuloma-asunto katsotaan mahdolliseksi, tulee kaavamääräystä täsmentää mm. rakentamisen määrän ja rakentamisen sijoittelun suhteen siten, että sivuloma-asunnon alisteinen asema on yksiselitteinen.

Luonnonsuojelun osalta ELY-keskus lisäksi huomauttaa, että kaavakartalla s-1 -alueen kaavamääräystä tulee täsmentää. Määräyksessä tulee lukea: "Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 64 §:n tarkoittama pähkinäpenssaikko. Luontotyyppin ominaispiirteitä ei saa hävittää tai heikentää". Myös kaavaselistuksen luvussa 5.4.3 tulee kaavamerkintää koskevaa tekstiä korjata korvaamalla sana 'luo' merkinnällä 's-1'.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Kaisa Mäkelä ja ratkaissut ylitarkastaja Miia Ketonen. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja UUELY/14491/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/14491/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mäkelä Kaisa 07.06.2024 08:40

Ratkaisija Ketonen Miia 07.06.2024 08:41

2024-06-11

Dnr 5268/2023

Raaseporin Kaupungin
Kaavoituslautakunta
Raaseporintie 37
10650 Tammisaari

Viite: Lausuntopyyntö Tenholan ranta-asemakaavan ehdotuksesta. Dnr: 920/2023

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on tutustunut Tenholan, asemakaavan aineistoon.
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella ei ole aiempaan lausuntoon lisättävää.

11.06.2024

Marcus Hindersson
Johtava palotarkastaja
Puh: 0407385916

Jussi Rönkkö

13.6.2024

Raaseporin kaupunki
Kaavoitus
kaavoitus@raasepori.fi

Lausuntopyyntö 12.4.2024
Dnr RBG/920/10.02.10.00/2023
Lausunto, Tenholan ranta-asemakaavan muutos ja laajennus, ehdotus

Asemakaavan ehdotusvaihe

Carunalla ei ole lisättävää luonnosvaiheessa annettuun lausuntoon, mutta pyydämme edelleen luonnosvaiheen lausuntomme huomiointia.

Toivomme tiedoksisaantia, kun asemakaava etenee seuraavaan vaiheeseen.

Kunnioittavasti,

Caruna Oy
Asiakkuudet ja uudet liiketoiminnot

Jussi Rönkkö
Verkkosuunnittelun päällikkö
kaavoitus@caruna.fi

RBG/1231/12.03.03.05/2023

Raaseporin kaupunki
Kaavoituslautakunta
Kaavoitusyksikkö
Raaseporintie 37
10650 Tammisaari

Lausunto
29.4.2024

Viite: Saapunut 12.4.2024, Dnr RBG/920/10.02.10.00/2023

Asia: Tenholan ranta-asemakaavan muutos ja laajennus, kaavaehdotus

Länsi-Uudenmaan museolta on pyydetty lausuntoa otsikon asiassa. Museo ottaa asiaan kantaa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennussuojelun sekä arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmista.

Suunnittelualue sijaitsee Stornäsetillä Trollshovdassa ja koostuu kahdeksasta rakentuneesta vapaa-ajan asunnon rakennuspaikasta saaren luoteisosassa. Osalla suunnittelualueella on voimassa 27.9.1983 vahvistettu Tenholan ranta-asemakaava ja osa alueesta on asemakaavoittamatonta aluetta. Tavoitteena on päivittää alueen maankäyttöä ja osoittaa alueelle Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksen mahdollistama suurin sallittu rakennusoikeus. Suunnittelussa huomioidaan lisäksi voimassa olevan kaavan mahdollistama saunarakennuksen rakennusoikeus sekä alueelle rakennettujen venevajojen säilyminen.

Museo on aiemmin 14.11.2023 antanut lausunnon saman kaavahankkeen luonnoksesta. Museo ei nähnyt rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennussuojelun näkökulmista estettä esitetylle kaavamuutokselle, mutta katsoi, että alueen rakennuskannan esittelyä tulisi täydentää siten, että se kattaa kaikki rakennukset, jotta voidaan varmistua siitä, että mahdolliset suojeluarvot tulevat huomioiduiksi asianmukaisesti. Esittelyä ei ole täydennetty. Asuinrakennukset on esitelty kaavaselostuksessa valokuvin ja esittelyn perusteella kyse on sellaisesta uudemmasta rakennuskannasta, johon ei liity suojeluarvoja. Mikäli talousrakennukset ovat samalta ajalta tai uudempia, asiassa ei ole huomautettavaa.

Museolla ei ole tässä vaiheessa muuta kommentoitavaa asiaan rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman tai rakennussuojelun osalta.

Arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta museo toteaa, että kaava-alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänneksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2008 (Jouni Taivainen / Tammisaaren museo, Tammisaari Tenhola, rantakaavainventointi 2008). Länsi-Uudenmaan museo teki Raaseporin kaupungin kaavoituksen edustajan kanssa kaava-alueella maastokatselmuksen 7.11.2023 arkeologisen inventointitarpeen selvittämiseksi, jolloin todettiin, että uusien, ennestään tuntemattomien arkeologisten kohteiden löytyminen alueelta on epätodennäköistä, eikä arkeologista inventointia edellytetty. Koska ranta-

Västra Nylands museum Länsi-Uudenmaan museo

asemakaava-alueeseen kuulu myös vesialueita, museo kuuli asiassa vedenalaisista kulttuuriperintökohteista vastaavaa Museovirastoa, jonka mukaan kaavahankkeen yhteydessä ei ollut tarvetta suorittaa vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointia. Museolla ei näin ollen ole kaavaehdotukseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa.

Museolla ei ole tällä erää muuta kommentoitavaa asiaan.

Lassi Patokorpi
museonjohtaja, Länsi-Uudenmaan museo

Valmistelijat: Tanja Ranta, arkeologi, Länsi-Uudenmaan museo
Tellervo Saukonieniemi, rakennustutkija, Länsi-Uudenmaan museo

Tiedoksi: Museovirasto, Kulttuuriympäristöpalvelut
Uudenmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Följande handlingar har undertecknats den 29 april 2024

LUM_Lausunto_Raasepori_Tenhola_rantaA
Kmuutos_ja_laajennusehdotus.pdf

(191123 byte)

SHA-512: eb0625e71eac06b24d570669c4852a26f43b1
f9ecb959f6aee5266fa80005853e8abc15eae0345a7e62
30df8385def1a2f3b82a7b2b67a984a9812cd28e117c5

Underskrifter

2024-04-29 12:11:20 (CET)

Patokorpi Lassi Lalli Ilmari, Länsi-Uudenmaan museo

lassi.patokorpi@raseborg.fi

Undertecknat med e-legitimation (Mobiiilvarmenne)

Undertecknandet intygas av Assently

LUM Lausunto Raasepori Tenhola rantAKmuutos ja laajennusehdotus

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

b8e892efe2056c62315eb73d99cb9916592e26ba33b6ab957d88f010e90c4b886dca67b2f02c991031addbfee306fd5abfb9350e5f6c00ef7b31c0a1085a3427

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Holländargatan 20, 111 60 Stockholm, Sverige.

RBG/920/10.02.10.00/2023

§ 83 Byggnadstillsynsmyndighetens utlåtande, Tenala, förslag till ändring och utvidgning av stranddetaljplan

Offentligt

Beredare

jari.sandberg@raseborg.fi, tfn 019 289 3803

Raseborgs stads planläggningsnämnd ber om kommunens byggnadstillsynsmyndighetens utlåtande om förslag till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Utlåtandet önskas senast 20.6.2024. Förslaget har framlagts offentligt till påseende 15.4-15.5.2024

Planområdet är beläget i Stornäset i Trollshovda, ca 20 km västerut från Tenala kyrkoby.

Avsikten med ändringen och utvidgningen av stranddetaljplanen är att uppdatera markanvändningen i det stranddetaljplaneområde som fastställdes i Tenala år 1983 samt i dess närområden, där det saknas en gällande stranddetaljplan. Strävan är att på byggplatserna anvisa största möjliga byggrätt i enlighet med Raseborgs stads byggnadsordning.

Materialet finns tillgängligt på adressen:
www.raseborg.fi/plan-7007

Ledande byggnadsinspektörens förslag

Miljö- och byggnadsnämnden avger följande utlåtande i egenskap av byggnadstillsynsmyndighet:

Byggnadstillsynsmyndigheten har inget att anmärka över ändring och utvidgning av stranddetaljplanen för Tenala.

Beslutets behandling

Diskussion.
Diskussionen avslutades.

Beslut Förslaget godkändes.

Verkställighet

[planlaggning\(at\)raseborg.fi](mailto:planlaggning(at)raseborg.fi)

Beslutshistorik

Miljö- och byggnadsnämnden 15.11.2023 § 144

Beredare

jari.sandberg(at)raseborg.fi 019-2893803

Raseborgs stads planläggningsnämnd ber om kommunens byggnadstillsynsmyndighetens utlåtande om utkast till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Utlåtandet önskas senast 15.12.2023. Utkastet har framlagts offentligt till påseende 16.10-14.11.2023

Planområdet är beläget i Stornäset i Trollshovda, ca 20 km västerut från Tenala kyrkoby.

Avsikten med stranddetaljplanändringen är att uppdatera markanvändningen i planområdet och anvisa största möjliga byggrätt i enlighet med Raseborgs stads byggnadsordning. I planeringen av området beaktas därtill byggrätten för en bastu i den gällande planen samt bevarandet av de uppförda båthusen.

Bakgrundsmaterial: karta och bestämmelser

Materialet finns tillgängligt på adressen:
<https://www.raseborg.fi/plan-7007>

Ledande byggnadsinspektören

Miljö- och byggnadsnämnden avger följande utlåtande i egenskap av byggnadstillsynsmyndighet:

Byggnadstillsynsmyndigheten har inget att anmärka över ändringen och utvidgning av stranddetaljplanen för Tenala.

Beslutets behandling

Diskussion.

Under diskussionen lade Kukka-Maaria Luukkonen fram följande ändringsförslag:

Miljö- och byggnadsnämnden ger inte utlåtande om utkastet till ändring och

utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Nämnden tar ställning till stranddetaljplanen när den är i förslagsskedet.

Sten Öhman understödde Kukka-Maaria Luukkonens ändringsförslag.

Diskussionen avslutades.

Ordföranden konstaterade att det har framkommit ett ändringsförslag som nämnden ska rösta om. Omröstningen skall förrättas med namnupprop. Ordföranden lade fram följande förslag till omröstning:

för föredragandens förslag = JA

för Kukka-Maaria Luukkonen´s ändringsförslag = NEJ

Det fanns 0 JAA-röster och 7 NEJ-röster (Mäkelä, Pelkonen, Renman, Sahala, Teikola, Öhman ja Luukkonen). En ledamot (Starck) avstod från att rösta.

Beslut Kukka-Maaria Luukkonens förändringsförslag godkändes.

Verkställighet

planlaggning(at)raseborg.fi

Delgivning till parter

RBG/920/10.02.10.00/2023

**§ 83 Rakennusvalvontaviranomaisen lausunto, Tenhola, ehdotus ranta-
asemakaavan muutokseksi ja laajennukseksi**

Julkinen

Valmistelijat

jari.sandberg(at)raasepori.fi, p. 019 289 3803

Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunta pyytää kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusehdotuksesta. Lausuntoa pyydetään 20.6.2024 mennessä. Ehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 15.4.-15.5.2024.

Kaava-alue sijaitsee Trollshovdan Stornäsetissä noin 20 kilometriä Tenholan kirkonkylästä länteen.

Ranta-asemakaavan muutoksella ja laajennuksella on tarkoitus päivittää maankäyttöä v. 1983 vahvistetulla Tenholan ranta-asemakaava-alueella ja sen lähialueilla, joilla ei ole voimassa olevaa ranta-asemakaavaa. Rakennuspaikoille on tarkoitus osoittaa mahdollisimman suuri rakennusoikeus Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Materiaaliin voi tutustua osoitteessa:
www.raasepori.fi/kaava-7009

Johtavan rakennustarkastajan ehdotus

Ympäristö- ja rakennuslautakunta antaa rakennusvalvontaviranomaisena seuraavan lausunnon:

Rakennusvalvontaviranomaisella ei ole huomautettavaa Tenholan ranta-asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta.

Päätöksen käsittely

Keskustelua.
Keskustelu päättyi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

kaavoitus(at)raasepori.fi

Päätöshistoria

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 15.11.2023 § 144

Valmistelijat

jari.sandberg(at)raseborg.fi 019-2893803

Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunta pyytää kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta lausuntoa Tenholan ranta-asetemakaavan muutos- ja laajennusluonnoksesta. Lausuntoa pyydetään 15.12.2023 mennessä. Luonnos on julkisesti nähtävillä 16.10.-14.11.2023.

Kaava-alue sijaitsee Trollshovdan Stornäsetissä noin 20 kilometriä Tenholan kirkonkylästä länteen.

Ranta-asetemakaavan muutoksella on tarkoitus päivittää kaava-alueen maankäyttöä ja osoittaa mahdollisimman suuri rakennusoikeus Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisesti. Alueen suunnittelussa otetaan lisäksi huomioon saunan rakennusoikeus voimassa olevassa kaavassa sekä rakennettujen venevajojen säilyminen.

Taustamateriaalia: Kartta ja määräykset

Materiaaliin voi tutustua osoitteessa:
<https://www.raasepori.fi/kaava-7007>

Johtava rakennustarkastaja

Ympäristö- ja rakennuslautakunta antaa rakennusvalvontaviranomaisena seuraavan lausunnon:

Rakennusvalvontaviranomaisella ei ole huomautettavaa Tenholan ranta-asetemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta.

Päätöksen käsittely

Keskustelua.

Keskustelun aikana Kukka-Maaria Luukkonen teki seuraavanlaisen muutosehdotuksen:

Lautakunta ei anna lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusluonnoksesta. Lautakunta ottaa kantaa ranta-asemakaavaan sen ollessa ehdotusvaiheessa.

Sten Öhman kannatti Kukka-Maaria Luukkosen muutosehdotusta.

Keskustelu päättyi.

Puheenjohtaja totesi, että esille on tullut kannatettu muutosehdotus, josta lautakunnan tulee äänestää. Äänestys tapahtuu nimenhuutoäänestyksenä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

esittelijän ehdotusta kannattavat = JAA

Kukka-Maaria Luukkosen muutosehdotusta kannattavat = EI

Äänestyksessä annettiin 0 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä (Mäkelä, Pelkonen, Renman, Sahala, Teikola, Öhman ja Luukkonen). Yksi jäsen (Starck) pidättäytyi äänestämästä.

Päätös Kukka-Maaria Luukkosen muutosehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

kaavoitus(at)raasepori.fi

Tiedoksianto asianosaisille

RBG/920/10.02.10.00/2023

§ 84 Miljövårdsmyndighetens utlåtande, Tenala, förslag till ändring och utvidgning av stranddetaljplan

Offentligt

Beredare

juha.laiho(at)raseborg.fi, tfn 019 289 2369

Raseborgs stads planläggningsnämnd ber om utlåtande av den kommunala miljövårdsmyndigheten gällande förslag till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Förslaget framläggs offentligt till påseende enligt MBF § 30. Utlåtandet önskas senast 20.6.2024. Miljö- och byggnadsnämnden har 15.11.2023 § 145 behandlat utkastet till planen och beslutat då att inte ge ett utlåtande.

Planområdet är beläget på Stornäset i Trollshovda, ca 20 km västerut från Tenala kyrkoby. Planområdet bildar en del av den nu gällande Trollshovda - Degergård stranddetaljplanen (från 1983). Planområdets areal uppgår till ca 17,6 hektar. Syftet med stranddetaljplaneändringen är att uppdatera markanvändningen i planområdet och anvisa största möjliga byggrätt i enlighet med Raseborgs stads byggnadsordning. Genom planen bildas ett kvartersområde för fritidsbostäder samt ett vattenområde. Med ändringen bildas inga nya tomter och samtliga tomter är redan bebyggda. Utvidgningen av stranddetaljplanen innebär i praktiken att en strandfastighet, som tidigare inte ingått i planen, nu har inkluderats i planen (tomt nr 2 i förslaget).

Planområdet består av bebyggda fritidstomter och landområdet är därmed inte längre i naturtillstånd. Vidare ingår det intilliggande vattenområdet i planen. Intill planområdet ligger Ärmdalsberget som har betydande naturvärden. Området är ett naturskyddsområde och ingår inte i själva planområdet.

En inventering av naturtyper och vegetation har utarbetats över området 26.7.2023 (Luonto ja ympäristötutkimus Envibio Oy). I samband med inventeringen påträffades en hassellund som är en skyddad naturtyp enligt naturvårdslagen. Hassellunden har markerats med sakenlig skyddsbeteckning i planen.

Naturinventeringen rekommenderar vidare att man även på andra håll i planområdet bör sträva efter att bevara hasselbuskar, skogslindar och övrig lundvegetation i den mån det är möjligt. Rekommendationen ingår inte direkt i planbestämmelserna, men har noterats i planbeskrivningen. Samma gäller den

ihåliga aspen i den östra kanten, som enligt inventeringen borde sparas. Planområdet omfattas av krav på tillstånd för miljöåtgärd (MBL 128 §) och bevarande av värdefulla träd och annan vegetation kan styras av behörig tillståndsmyndighet i samband med tillståndsförfarandet. Den ihåliga aspen står dessutom utanför byggnadsrutan och hotas inte direkt av byggande.

På tomt nr 2 i planen hittades grön sköldmossa på en förmultnad stubbe. Arten är firdlyst, klassad som hotad och ingår därtill i bilaga II till EU:s habitatdirektiv. Naturinventeringen anser att speciella markanvändningsrekommendationer som beaktar arten inte behövs, eftersom arten på senare tid hittats på många håll i södra Finland, vilket förändrat den tidigare uppfattningen om förekomster och artens status. Arten är fortfarande fridlyst och förekomsten får därmed inte förstöras eller försvagas. Förekomsten borde därför föras med lämplig skyddsbeteckning, så att förekomsten lättare kan uppmärksammas t.ex. i samband med miljöåtgärder. Vid förekomsten borde förmultnade stubbar och markstammar, på vilka arten lever, lämnas kvar så långse som arten är fridlyst.

Uppgifter från Raseborgs miljöbyrås projekt Havsmanualen har beaktats i planen. Enligt planbeskrivningen berörs vattendragen i planeringsområdet och dess omgivning inte av några särskilda begränsningar. Noteras bör dock att enligt Havsmanualens kartmaterial så är delar av stranden intill tomt nr 1 klassificerad som "värdefull och lokalt känslig miljö". I området förekommer kransalger som bildar viktiga miljöer för smådjur och fiskyngel. Eventuellt behov av muddring borde styras till tomtens västra del. Vattenområdet öster om tomten är dessutom ett naturskyddsområde, som kan påverkas av muddring i närheten.

Med beaktandet av att området redan är utbyggt kan ovanstående utredningar anses tillräckliga för att beakta områdets naturvärden. En noggrannare inventering av andra organismgrupper, t.ex. fladdermus- eller fågelfaunan anses inte nödvändiga.

Planändringen bedöms inte medföra några särskilda negativa konsekvenser för landskapet då området redan är utbyggt. Byggandet skall enligt planbestämmelserna anpassas till landskapet. Byggrutorna är placerade en bit från stranden, vilket gör det möjligt att spara skyddande landskapsträd intill strandlinjen (trädfällningen omfattas av tillstånd för miljöåtgärd).

Avloppsvattenhanteringen, tillgången på hushållsvatten och avfallshanteringen har beaktats på ett sakenligt sätt i planbestämmelserna och planbeskrivningen.

Planmaterialet hittas på adressen:
www.raseborg.fi/planer/plan-7007

Miljöchefens förslag

Den kommunala miljövärdsmyndigheten avger följande utlåtande i ärendet:

- Trots motiveringen i naturinventeringen så rekommenderar miljövärdsmyndigheten att förekomsten av grön sköldmossa uppmärksammas med lämplig skyddsbeteckning i planen. Arten är fridlyst och dess förekomst får inte avsiktligt försvagas eller förstöras.
- Eventuell muddring vid tomt nr 1 bör styras till tomtens västra del för att skydda de lokalt värdefulla vattenmiljöerna i området.

Beslutets behandling

Diskussion.

Diskussionen avslutades.

Beslut Förslaget godkändes.

Verkställighet

planlaggning(at)raseborg.fi

Beslutshistorik

Miljö- och byggnadsnämnden 15.11.2023 § 145

Beredare

juha.laiho(at)raseborg.fi, 019 289 2369

Raseborgs stads planläggningsnämnd ber om utlåtande av den kommunala miljövärdsmyndigheten gällande utkast till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Utkastet framläggs offentligt till påseende enligt MBF § 30. Utlåtandet önskas senast 15.12.2023.

Planeringsområdet är beläget på Stornäset i Trollshovda, ca 20 km västerut från Tenala kyrkoby. Planområdet bildar en del av den nu gällande Trollshovda - Degergård stranddetaljplanen (från 1983). Planområdets areal uppgår till ca 17,6 hektar. Syftet med stranddetaljplaneändringen är att uppdatera markanvändningen i planeringsområdet och anvisa största möjliga byggrätt i enlighet med Raseborgs stads byggnadsordning. Genom planen bildas ett kvartersområde för fritidsbostäder samt ett vattenområde. Med ändringen bildas inga nya tomter och samtliga tomter är redan bebyggda. Utvidgningen av stranddetaljplanen innebär i praktiken att en strandfastighet, som tidigare inte

ingått i planen, nu har inkluderats i planen (tomt nr 2 i utkastet).

Planområdet består av bebyggda fritidstomter och landområdet är därmed inte längre i naturtillstånd. Vidare ingår det intilliggande vattenområdet i planen. Intill planområdet ligger Ärmdalsberget som har betydande naturvärden. Området är ett naturskyddsområde och ingår inte i själva planområdet.

En inventering av naturtyper och vegetation har utarbetats över området 26.7.2023 (Luonto ja ympäristötutkimus Envibio Oy). I samband med inventeringen påträffades en hassellund som är en skyddad naturtyp enligt naturvårdslagen. Hassellunden bör lämnas obebyggd och har markerats med luo-beteckning i planen. Naturinventeringen rekommenderar vidare att man även på andra håll i planområdet bör sträva efter att bevara hasselbuskar, skogslindar och övrig lundvegetation i den mån det är möjligt. Rekommendationen ingår inte direkt i planbestämmelserna, men har noterats i planbeskrivningen. Samma gäller den ihåliga aspen i den östra kanten, som enligt inventeringen borde sparas. Planområdet omfattas av krav på tillstånd för miljöåtgärd (MBL 128 §) och bevarande av värdefulla träd och annan vegetation kan styras av behörig tillståndsmyndighet i samband med tillståndsförfarandet. Den ihåliga aspen står dessutom utanför byggnadsrutan och hotas inte direkt av byggande.

På tomt nr 2 i planen hittades grön sköldmossa på en förmultnad stubbe. Arten klassas som hotad och ingår i bilaga II till EU:s habitatdirektiv. Naturinventeringen anser att speciella markanvändningsrekommendationer som beaktar arten inte behövs, eftersom arten på senare tid hittats på många håll i södra Finland, vilket förändrat den tidigare uppfattningen om förekomster och artens status. Arten är fortfarande fridlyst och förekomsten får därmed inte förstöras eller försvagas. Arten listas fortfarande som fridlyst i utkastet till ny naturvårdsförordning, så troligen kommer den att vara fridlys även i fortsättningen. Förekomsten borde därför förses med lämplig skyddsbezeichnung, så att förekomsten lättare kan uppmärksammas t.ex. i samband med miljöåtgärder.

Uppgifter från Raseborgs miljöbyrås projekt Havsmanualen har beaktats i planen. Enligt planbeskrivningen berörs vattendragen i planeringsområdet och dess omgivning inte av några särskilda begränsningar. Noteras bör dock att enligt Havsmanualens kartmaterial så är delar av stranden intill tomt nr 1 klassificerad som "värdefull och lokalt känslig miljö". I området förekommer kransalger som bildar viktiga miljöer för smådjur och fiskyngel. Eventuellt behov av muddring borde styras till tomtens västra del. Vattenområdet öster om tomten är dessutom ett naturskyddsområde, som kan påverkas av muddring i närheten.

Med beaktandet av att området redan är utbyggt kan ovanstående utredningar anses tillräckliga för att beakta områdets naturvärden. En noggrannare inventering av andra organismgrupper, t.ex. fladdermus- eller fågelfaunan anses inte nödvändiga.

Planändringen bedöms inte medföra några särskilda negativa konsekvenser för landskapet då området redan är utbyggt. Byggandet skall enligt planbestämmelserna anpassas till landskapet. Byggrutorna är placerade en bit från stranden, vilket gör det möjligt att spara skyddande landskapsträd intill strandlinjen (trädfällningen omfattas av tillstånd för miljöåtgärd).

Avloppsvattenhanteringen, tillgången på hushållsvatten och avfallshanteringen har beaktats på ett sakligt sätt i planbestämmelserna och planbeskrivningen.

Planmaterialet hittas på adressen:
<https://www.raseborg.fi/planer/plan-7007>

Miljöchefens förslag

Den kommunala miljövårdsmyndigheten avger följande utlåtande i ärendet:

- Trots motiveringen i naturinventeringen så rekommenderar miljövårdsmyndigheten att förekomsten av grön sköldmossa uppmärksammas med lämplig skyddsbezeichnung i planen. Arten är fridlyst och dess förekomst får inte avsiktligt försvagas eller förstöras.
- Eventuell muddring vid tomt nr 1 bör styras till tomtens västra del för att skydda de lokalt värdefulla vattenmiljöerna i området.

Beslutets behandling

Diskussion.

Under diskussionen lade Kukka-Maaria Luukkonen fram följande ändringsförslag:

Miljö- och byggnadsnämnden ger inte utlåtande om utkastet till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Nämnden tar ställning till stranddetaljplanen när den är i förslagsskedet.

Sten Öhman understödde Kukka-Maaria Luukkonnens ändringsförslag.

Diskussionen avslutades.

Ordförande Kukka- Maaria Luukkonen frågade om det ändringsförslag som fick stöd kunde antas enhälligt.

Beslut Kukka-Maaria Luukkonens förändringsförslag godkändes enhälligt.

Verkställighet

planlaggning(at)raseborg.fi

Delgivning till parter

Delgivning elektroniskt
Datum: 24.6.2024
Mottagare:

RBG/920/10.02.10.00/2023

**§ 84 Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto, Tenhola, ehdotus ranta-
asemakaavan muutokseksi ja laajennukseksi**

Julkinen

Valmistelijat

juha.laiho(at)raasepori.fi, p. 019 289 2369

Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunta pyytää kunnan ympäristösuojeluviranomaisen lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusehdotuksesta. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville MRA § 30 mukaisesti. Lausuntoa pyydetään 20.6.2024 mennessä. Ympäristö- ja rakennuslautakunta on 15.11.2023 § 145 käsitellyt kaavaluonnosta ja päättänyt olla lausumatta luonnoksesta.

Kaava-alue sijaitsee Stornäsetillä Trollshovdassa, noin 20 km Tenholan kirkonkylästä länteen. Kaava-alue on osa nykyistä Trollshovda - Degergårdin ranta-asemakaavaa (vuodelta 1983). Kaava-alueen pinta-ala on noin 17,6 hehtaaria. Ranta-asemakaavan tavoitteena on päivittää kaava-alueen maankäyttöä ja osoittaa alueelle Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksen mahdollistama suurin sallittu rakennusoikeus. Kaavassa muodostuu loma-asuntojen korttelialuetta sekä vesialuetta. Muutoksen myötä uusia tontteja ei muodosteta ja kaikki tontit on jo rakennettuja. Rantakaavan laajentaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että yksi rantakiinteistö, joka ei aiemmin sisältynyt kaavaan, on nyt sisällytetty kaavaan (ehdotuksessa tontti nro 2).

Kaava-alue koostuu rakennetuista vapaa-ajan tonteista, joten maa-alue ei ole enää luonnontilassa. Lisäksi kaavaan sisältyy viereinen vesialue. Kaava-alueen vieressä sijaitsee Ärmdalsberget, jolla on merkittäviä luontoarvoja. Alue on luonnonsuojelualue eikä sisälly itse kaava-alueeseen.

Alueelle on laadittu luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoitus 26.7.2023 (Luonto ja ympäristötutkimus, Envibio Oy). Kartoituksen yhteydessä löydettiin pähkinäpensaslehto, joka on luonnonsuojelulain mukaan suojeltu luonnontyyppi. Pähkinäpensaslehto on merkitty suojelumerkinnällä kaavaan.

Luontoselvityksessä suositellaan lisäksi, että myös muualla kaava-alueella on pyrittävä mahdollisimman pitkälle suojelemaan pähkinäpensaita, metsälehmuksia ja muuta lehtokasvillisuutta. Suositus ei sisälly suoraan kaavamääräyksiin mutta asia on nostettu esiin kaavaselostuksessa. Sama koskee itäreunan tuntumassa kasvavaa kolohaapaa, joka selvityksen mukaan pitäisi säästää. Kaava-alueella

edellytetään maisematyölupaa (MRL 128 §) ja toimivaltainen lupaviranomainen voi siten valvoa arvokkaiden puiden ja muun kasvillisuuden suojelua lupamenettelyn yhteydessä. Kolohaapa sijaitsee lisäksi rakennusalan ulkopuolella eikä rakentaminen suoraan uhkaa sitä.

Kaavan tontilla nro 2 löytyi lahokaviosammal lahonneelta kannolta. Laji on luokiteltu uhanalaiseksi ja sisällytetty EU:n luontodirektiivin liitteeseen II. Luontoselvityksessä katsotaan, että erityisiä lajia huomioivia maankäyttösuosituksia ei tarvita sillä lajia on viime aikoina löydetty useista paikoista Etelä-Suomessa, mikä on muuttanut aiempaa käsitystä esiintymisistä ja lajin tilasta. Laji on edelleen suojeltu, joten esiintymää ei saa tuhota tai heikentää. Laji on edelleen uuden luonnonsuojeluasetusluonnoksen mukaan suojeltu, joten se todennäköisesti suojellaan myös jatkossa. Esiintymä tulisi siksi merkitä sopivalla suojelumerkinnällä, jotta esiintymä voidaan havaita helpommin esim. maisematoimenpiteiden yhteydessä.

Kaavoituksessa on huomioitu Raaseporin ympäristötoimiston Havsmanualen-hankkeen tiedot. Kaavaselostuksen mukaan kaavoitusalueen ja sen ympäristön vesistöihin ei kohdistu erityisiä rajoituksia. On kuitenkin huomioitava, että Havsmanualenin kartta-aineiston mukaan osa rannasta on tontin nro 1 kohdalla luokiteltu "arvokkaaksi ja paikallisesti herkäksi ympäristöksi". Alueella esiintyy näkinpartaisleviä, jotka muodostavat tärkeitä ympäristöjä pieneläimille ja kalanpoikasille. Mahdolliset ruoppaustarpeet tulee ohjata tontin länsiosaan. Alueen itäpuolella oleva vesialue on lisäksi luonnonsuojelualue, johon lähistöllä tapahtuva ruoppaus voi vaikuttaa.

Ottaen huomioon, että alue on jo rakennettu, voidaan yllä olevia selvityksiä pitää riittävinä alueen luontoarvojen huomioon ottamiseksi. Muiden eliöryhmien tarkempi selvittely, esim. lepakot tai linnusto, ei pidetä tarpeellisena.

Kaavamuutoksella ei katsota olevan erityisiä kielteisiä vaikutuksia maisemaan, sillä alue on jo rakennettu. Kaavamääräysten mukaan rakentaminen on mukautettava maisemaan. Rakennusalat sijaitsevat jonkin matkan päässä rannasta, mikä mahdollistaa suojaavien maisemapuiden säästämisen rantaviivan tuntumassa (puiden kaataminen edellyttää maisematyölupaa).

Jätevesihuolto, talousveden saatavuus ja jätehuolto on huomioitu asiallisesti kaavamääräyksissä ja kaavaselostuksessa.

Kaavamateriaali löytyy osoitteesta:
www.raasepori.fi/kaavat/kaava-7007

Ympäristöpäällikön ehdotus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen antaa asiassa seuraavan lausunnon:

- luontoselvityksen perusteluista huolimatta ympäristönsuojeluviranomainen suosittelee, että lahokaviosammaleen esiintyminen merkitään kaavaan asianmukaisella suojelumerkinnällä. Laji on suojeltu eikä sen esiintymistä saa tarkoituksella heikentää tai tuhota.
- tontin nro 1 mahdolliset ruoppaukset on ohjattava tontin länsiosaan alueen paikallisesti arvokkaan vesiympäristön suojelemiseksi.

Päätöksen käsittely

Keskustelua.

Keskustelu päättyi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

kaavoitus(at)raasepori.fi

Päätöshistoria

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 15.11.2023 § 145

Valmistelijat

juha.laiho@raseborg.fi, 019 289 2369

Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunta pyytää kunnan ympäristösuojeluviranomaisen lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusluonnoksesta. Kaavaluonnos asetetaan julkisesti nähtäville MRA § 30 mukaisesti. Lausunto pyydetään 15.12.2023 mennessä.

Kaava-alue sijaitsee Stornäsetillä Trollshovdassa, noin 20 km Tenholan kirkonkylästä länteen. Kaava-alue on osa nykyistä Trollshovda - Degergårdin ranta-asemakaavaa (vuodelta 1983). Kaava-alueen pinta-ala on noin 17,6 hehtaaria. Ranta-asemakaavan tavoitteena on päivittää kaava-alueen maankäyttöä ja osoittaa alueelle Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksen mahdollistama suurin sallittu rakennusoikeus. Kaavassa muodostuu loma-asuntojen korttelialuetta sekä vesialuetta. Muutoksen myötä uusia tontteja ei muodosteta ja kaikki tontit on jo rakennettuja. Rantakaavan laajentaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että yksi rantakiinteistö, joka ei aiemmin sisältänyt

kaavaan, on nyt sisällytetty kaavaan (luonnoksessa tontti nro 2).

Kaava-alue koostuu rakennetuista vapaa-ajan tonteista, joten maa-alue ei ole enää luonnontilassa. Lisäksi kaavaan sisältyy viereinen vesialue. Kaava-alueen vieressä sijaitsee Ärmdalsberget, jolla on merkittäviä luontoarvoja. Alue on luonnonsuojelualue, eikä sisälly itse kaava-alueeseen.

Alueelle on laadittu luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoitus 26.7.2023 (Luonto ja ympäristötutkimus Envibio Oy). Kartoituksen yhteydessä löydettiin pähkinäpensaslehto, joka on luonnonsuojelulain mukaan suojeltu luonnontyyppi. Pähkinäpensaslehto tulee jättää rakentamatta ja se on merkitty luo-merkinnällä kaavaan. Luontoselvityksessä suositellaan lisäksi, että myös muualla kaava-alueella on pyrittävä mahdollisimman pitkälle suojelemaan pähkinäpensaita, metsälemuksia ja muuta lehtokasvillisuutta. Suositus ei sisälly suoraan kaavamääräyksiin, mutta asia on nostettu esiin kaavaselostuksessa. Sama koskee itäreunan tuntumassa kasvavaa kolohaapaa, joka selvityksen mukaan pitäisi säästää. Kaava-alueella edellytetään masiematyölupaa (MRL 128 §) ja toimivaltainen lupaviranomainen voi siten valvoa arvokkaiden puiden ja muun kasvillisuuden suojelua lupamenettelyn yhteydessä. Kolohaapa sijaitsee lisäksi rakennusalan ulkopuolella, eikä rakentaminen suoraan uhkaa sitä.

Kaavan tontilla nro 2 löytyi lahokaviosammal lahonneelta kannolta. Laji on luokiteltu uhanalaiseksi ja sisällytetty EU:n luontodirektiivin liitteeseen II. Luontoselvityksessä katsotaan, että erityisiä lajia huomioivia maankäyttösuosituksia ei tarvita, sillä lajia on viime aikoina löydetty useista paikoista Etelä-Suomessa, mikä on muuttanut aiempaa käsitystä esiintymisistä ja lajin tilasta. Laji on edelleen suojeltu, joten esiintymää ei saa tuhota tai heikentää. Laji on edelleen uuden luonnonsuojeluasetusluonnoksen mukaan suojeltu, joten se todennäköisesti suojellaan myös jatkossa. Esiintymä tulisi siksi merkitä sopivalla suojelumerkinnällä, jotta esiintymä voidaan havaita helpommin, esim. maisematoimenpiteiden yhteydessä.

Kaavoituksessa on huomioitu Raaseporin ympäristötoimiston Havsmanualen-hankkeen tiedot. Kaavaselostuksen mukaan kaavoitusalueen ja sen ympäristön vesistöihin ei kohdistu erityisiä rajoituksia. On kuitenkin huomioitava, että Havsmanualenin kartta-aineiston mukaan osa rannasta on tontin nro 1 kohdalla luokiteltu "arvokkaaksi ja paikallisesti herkäksi ympäristöksi". Alueella esiintyy näkinpartaisleviä, jotka muodostavat tärkeitä ympäristöjä pieneläimille ja kalanpoikasille. Mahdolliset ruoppaustarpeet tulee ohjata tontin länsiosaan. Alueen itäpuolella oleva vesialue on lisäksi luonnonsuojelualue, johon lähistöllä tapahtuva ruoppaus voi vaikuttaa.

Ottaen huomioon, että alue on jo rakennettu, voidaan yllä olevia selvityksiä pitää riittävinä alueen luontoarvojen huomioon ottamiseksi. Muiden eliöryhmien tarkempi selvittely, esim. lepakot tai linnusto, ei pidetä tarpeellisena.

Kaavamuutoksella ei katsota olevan erityisiä kielteisiä vaikutuksia maisemaan, sillä alue on jo rakennettu. Kaavamääräysten mukaan rakentaminen on mukautettava maisemaan. Rakennusalat sijaitsevat jonkin matkan päässä rannasta, mikä mahdollistaa suojaavien maisemapuiden säästämisen rantaviivan tuntumassa (puiden kaataminen edellyttää maisematyölupaa).

Jätevesihuolto, talousveden saatavuus ja jätehuolto on huomioitu asiallisesti kaavamääräyksissä ja kaavaselostuksessa.

Kaavamateriaali löytyy osoitteesta:
<https://www.raasepori.fi/kaavat/kaava-7007>

Ympäristöpäällikön ehdotus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen antaa asiassa seuraavan lausunnon:

- Luontoselvityksen perusteluista huolimatta ympäristönsuojeluviranomainen suosittelee, että lahokaviosammaleen esiintyminen merkitään kaavaan asianmukaisella suojelumerkinnällä. Laji on suojeltu eikä sen esiintymistä saa tarkoituksella heikentää tai tuhota.
- Tontin nro 1 mahdolliset ruoppaukset on ohjattava tontin länsiosaan alueen paikallisesti arvokkaan vesiympäristön suojelemiseksi.

Päätöksen käsittely

Keskustelua.

Keskustelun aikana Kukka-Maaria Luukkonen teki seuraavanlaisen muutosehdotuksen:

Lautakunta ei anna lausuntoa Tenholan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusluonnoksesta. Lautakunta ottaa kantaa ranta-asemakaavaan sen ollessa ehdotusvaiheessa.

Sten Öhman kannatti muutosehdotusta edellisessä asiakohdassa tehdyn päätöksen perusteella.

Keskustelu päättyi.

Puheenjohtaja Kukka-Maaria Luukkonen kysyi, että voidaanko kannatettu muutosehdotus yksimielisesti hyväksyä.

Päätös Kukka-Maaria Luukkosen muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano

kaavoitus(at)raasepori.fi

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti
Päivämäärä: 24.6.2024
Vastaanottajat:

Planläggningsenheten i Raseborgs stad,
planlaggning(at)raseborg.fi

Hänvisning: Begäran om utlåtande 12.4.2024

Utlåtande om förslag till ändring av stranddetaljplan för Tenala, Raseborg

Raseborgs stads planläggningsnämnd har bett om utlåtande om förslag till ändring och utvidgning av stranddetaljplan för Tenala. Utlåtandet önskas senast 20.6.2024.

Planeringsområdet är beläget på Stornäset i Trollshovda, ca 20 km västerut från Tenala kyrkoby. Områdets areal uppgår till ca 17,6 hektar och består i huvudsak av sedvanlig skärgårdsskog samt gårdsområden kring fritidsbostäder. I området finns det sammanlagt åtta fritidsbostäder med ekonomibyggnader.

Syftet med ändringen och utvidgningen av stranddetaljplanen är att uppdatera markanvändningen i det stranddetaljplaneområde som fastställdes i Tenala år 1983 samt i dess närområden, där det saknas en gällande stranddetaljplan. Strävan är att på byggplatserna anvisa största tillåtna byggrätt i enlighet med Raseborgs stads byggnadsordning

Genom planen bildas ett kvartersområde för fritidsbostäder (RA) samt ett vattenområde (W).

Vattenförsörjningen hanteras specifikt för varje fastighet. Planeringsområdet ligger inte på viktigt grundvattenområde.

Utlåtande

Ur hälsoskyddssynpunkt finns ingenting att anmärka om förslaget till ändring och utvidgning av stranddetaljplanen för Tenala.

Å tjänstens vägnar,

Ingegerd Grün-Maja
hälsoinspektör

Katianna Kuula
direktör för hälsoövervakningen

För kännedom

Sydspetsens miljöhälsanämnd

From: [Suvi Silvennoinen](#)
To: [Planläggning](#)
Cc: [Toimisto Uudenmaanliitto](#); [Eija Hasu](#); [Heidi Koponen](#)
Subject: Uudenmaan liitto ei anna lausuntoa
Date: maanantai 10. kesäkuuta 2024 10:07:28

Hei,

kiitos lausuntopyynnöistä. Uudenmaan liitto ei anna lausuntoja seuraavista kaavoista:

- Tenholan ranta-asemakaavan muutos ja laajennusehdotus (UML dnro 467/06.02.00/2023)
- Vanha Turuntie 95-109 asemakaavamuutoksen luonnos (UML dnro 174/06.02.00/2024)
- Ormnäs kortteli 303 ja 306 asemakaavan muutosehdotus (UML dnro 468/06.02.00/2023)

Kaikkien kolmen kaavan kaavaselostusten muotoiluja maakuntakaavasta tulee täsmentää. Raaseporia koskee Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, joka kuuluu Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuteen. Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat vaihemaakuntakaavat ovat tulleet lainvoimaisiksi korkeimman hallinto-oikeuden antamien päätösten myötä 13.3.2023. Lisäksi **Vanhan Turuntien** osalta selostuksessa puhutaan maakuntakaavan sijasta *maisemakaavasta*, joka lienee käännöksen myötä syntynyt virhe. **Ormnäsin** kaavaselostuksessa olisi hyvä oikaista muotoilu *Uudenmaan maakuntakaavan yleiset kaavamääräykset* muotoon Uusimaa-kaavan yleiset suunnittelumääräykset.

Suvi Silvennoinen

Erityisasiantuntija // Sakkunnig
+358 40 1955 420
suvi.silvennoinen@uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto // Nylands förbund

Esterinportti 2 B • Estersporten 2 B
00240 Helsinki • Helsingfors
+358 9 476 7411

www.uudenmaanliitto.fi
facebook.com/uudenmaanliitto
[@Uudenmaanliitto](https://twitter.com/Uudenmaanliitto)

